

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE
Mesečni prilog »Sokolska Prosveta«

God. II. - Broj 8.

Ljubljana,
19. februara
1931.

Izlaže svakog četvrtika • Godišnja preplata 50 Din • Uredništvo i uprava u Ljubljani (Narodni dom)
Telefon broj 2543 • Račun kod poštanske štedionice broj 12.943 • Oglasi po ceniku

DR. IVAN LAH (Ljubljana):

Nekoje misli F. M. Dostojevskoga o Rusiji i balkanskem oslobođenju

(Prigodom 50 godišnjice njegove smrти)

Kod nas poznat je F. M. Dostojevski većinom samo kao pisac romana, u kojima je razotkrivao tamne dubine ruske duše, razrešavao problem čoveka zločinca, naveštalo iskupljenje poniženih i uvredenih i osvajao kulturni svet snagom svoje umetnosti, te možemo lako da kažemo, da iza 50 godina nakon njegove smrti nema kulturnog naroda, u kojem bi njegovo ime bilo nepoznato i nema literature, koja bi bila poštovana od njegova upliva. Manje nam je znan Dostojevski kao pisac političkih članaka, koji otkrivaju njegovu rusko-slovensku veru. Nas pre svega zanimaju ona mesta, koja se tiču našeg balkanskog oslobođenja.

Kada je godine 1875. buknuo ustanak u Bosni i Hercegovini, odmah se je u evropskoj politici osećalo da nastaje odlučujuća doba za rešavanje balkanskog pitanja. Jasno je bilo, da to pitanje neće rešiti ustaše ni oni koji su pre svega bili ovim tangirani već da će tu okušati svoje snage tri velesile, koje u tom imaju svoje državne interese: Austrija, kojoj je Bismarck nakon pobede nad Francuskom godine 1870./71. pokazao put na Balkan, Engleska, koja je pri tome rešavala svoje pitanje bližeg Istoka, i Rusija, koju su balkanski narodi od nekoć smatrali svojom pokroviteljicom, jer im je bila srodnina po veri i jeziku. U tim godinama (1876./77.) izdavao je F. M. Dostojevski svoj »Dnevnik pisatelja«, kojemu je bio sam pisac, urednik i izdavač. Tu vidimo Dostojevskoga s druge strane: kao političara Rusa Slovena. Njegovi politički nazori iznenaduju nas svojom dubokom dalekovidnošću, naročito sada, kada vidimo, koliko se je tih proročanskih misli dosada ispunilo, kako jasno je gledao u budućnost Rusije i Evrope i kako divno je razumevaо poslanstvo Rusije i Slovenskoga u svetskoj kulturi. Dok Česi imaju ceo prevod »Dnevnika pisatelja«, koji obasije dve debele knjige, mi nemamo ni onih izabranih njegovih misli, koje se pre svega dotiču naše istorije. Prema tim njegovim nazorima mnogo pravilnije bi prosvetivali mnoga i mnoga pitanja, koja danas pred nama iskravaju.

Zastalno jedan od najvažnijih odломaka među tim nazorima, koji sam već više puta citirao i u kojem takoder i sam pisac kaže, da je jako sporan i tugaljiv jest ovaj: »Svaki veliki narod, ako želi da dugo živi, veruje i mora revovati, da se u njem i samo u njem skriva iskupljenje sveta, da živi zato, da bi stao na čelo naroda i da bi ih sve udružio u sebi i vodio ih u suglasnom skupu konačnom cilju, koji je njima svima već unapred određen. Tvrđim, da je tako bilo sa svim velikim narodima sveta prošlim i sadašnjim, i da ih je samo ta vera dizala i svakome od njih podavala moći, da su imali ogroman uticaj na sudbinu čovečanstva.«

To je odlomak, pred kojim se moramo takoder i mi — Jugosloveni — zamisliti. Tako je gledao Dostojevski na poslanstvo Rusije. Onim Rusima, koji su bez ikakove nade gledali na Rusiju (zapadnjaci), dovikavao je: »U što vi zapravo verujete? Vi verujete i ja s vama u svečovečansku ideju, t. j. da će jedamputa preluci razuma i spoznanja pasti prepreke i prerasude, koje dosada dele narode i nestaneće egoizma moćnih i narodi će živeti u jednom duhu kao braća i nastojati, da na razuman način dodu do opštite harmonije... Što može da bude i krasnije od te vaše vere! Ali pri tom glavna je stvar, da tu veru nigde na svetu ne ćete naći, kod nijednog naroda u Evropi... Ali u nas Rusa ta je vera opšta, živa i glavna. Svi naši ljudi u to veruju, učeni i pripristi, inteligenci i puk... Ako je tako, onda je u nas svih tvrdi, određena narodnosna ideja. I ako je raska narodnosna ideja konačno samo svetsko svečovečansko ujedinjenje, naša je odlika u tome, da lako prestanemo sa svim dosadašnjim sporovima i postanemo ruski, nacionalni! Sav naš spas je u tome, da se ne prepiremo o tome, kako da obistinimo

tu ideju i u kakovom obliku, već da prionemo na rad!«

Tako je htio Dostojevski da udrži rascepaju rusku inteligenciju na jedinstvenom slovenofilskom programu, čiji je ideal bio — kako kaže Dostojevski: »združenje u duhu prave ljubavi bez laži i materijalizma i na podlozi osobnog velikodušnog izgleda, koji ima da poda ruski narod — koji je za to određen — na čelu slobodnog sveslovenskog ujedinjenja u Evropi.« — Slovenofili su bili ona struja koja je digla Rusiju da pode u pomoć balkanskim Slovenima. Dostojevski je sa svim entuzijazmom i živom rečju dokazivao, da je to dužnost i poslanstvo Rusije.

»Srbija se upustila u borbu«, piše 1876. god., »verujući u svoju snagu, ali ona ipak zna, da je njena konačna sudbina potpuno odvisna o Rusiji i da će ju samo Rusija spasiti od propasti u slučaju kakve velike nesreće, u slučaju sreće pak, da će joj sa svojim uplivom pomoći spasiti čim više onoga što dobije. Ona to zna i uzda se u Rusiju a nije joj pak nepoznato, da sada Evropa gleda na Rusiju sa pritajenim nepoverenjem i da položi Rusije zadajuće brige... Zar je to pitanje? Za nas to nije niti može da bude pitanje. Rusija će se držati časno — to je vas odgovor na to pitanje. Neka u Engleskoj prvi ministar radi politike pred parlamentom preobraća istinu (glede događaja na Balkan), u Rusiji nešto sličnoga ne može niti sma da bude. A mnogi će kazati: »Rusija ipak ne može da preko svega ide u svoju očiglednu nevolju.« No razume se, a što je pak sreća Rusije? Njena sreća je da u času potrebe pode takoder i u vlastitu nevolju, da doprineš žrtvu, samo da se ne krši pravičnost. Rusija ne sme izdati većike ideje, to nasledstvo mnogih stoljeća, koje je dosada bez prepreka priznavao. Ta ideja je, medu ostalim, ujedinjenje Slovena. A to ujedinjenje nije osvajanje i nasilje i mora koristiti čovečanstvu... U nesobičnosti Rusije sastoji se sva njena sila, njena osobnost, njen budući značaj. Na žalost, što je ta sila često stupala krvnim putem...«

Pri nego je Rusija sama segla u balkanske događaje godine 1876., prispeti su Srbiji u pomoć ruski dobrovoljci pod generalom Černjajevom. Pokazalo se je, da su borci za slobodu potcenivali moć Turke, koju je na skriven način podupirala Engleska. Zato je te godine slabo pripravljena srpska vojska imala samo malo uspeha, a doživela je i nekoliko poraza, koje takoder ni dobrovoljačke čete nisu mogle da poprave. Naročito ti ruski dobrovoljci bili su Englezima neprijatan pojav, jer su osećali, da za njima stoji Rusija. »Ta to su ruski komunisti,« rekao je engleski državnik lord Beacksonfield, koji je htio da na taj način diskredituje oslobođenjački pokret i da ga prikaže kao opasnost za Evropu i — Rusiju. Dostojevski pak je upravo u tome video rusku požrtvovanost za slobodu Slovena i pišao: »Ruski oficiri polaze u Srbiju i padaju tam. Pokret ruskih oficira i vojnika rezervista, da se upisu u vojsku Černjajeva, raste iz dana u dan. Pa će se kazati: to su karieristi i avanturisti... Neka budu komudraži! Što slušamo i čitamo o njima? Oni ginu u bitkama i vrše junački svoju dužnost. Oni raznašaju slavu ruskog imena po Evropi i sa svojom krvlju ujedinjuju nas sa našom braćom. Ta junački prolivena krv neće biti zaboravljena. Ne, to nisu avanturisti, oni su svetski začetnici novog doba. To su pioniri ruske političke ideje, ruskih želja i ruske volje!«

Ti članici Dostojevskoga imali su ogroman uticaj na rusko javno mišljenje. Ta pisao ih je pisac svetskog glasa, koji je sam u mladosti kao revolucioner trepo i došao do spoznanja, da čovečje društvo, organizованo u narodima i državama, ima one više zadaće, koje neće moći izvršiti, ako ju uniše »besovi«. Zato je njegova gorljiva reč i pridobivala sve to više pristaša, koji su moralno i materijal-

no podupirali dobrovoljački pokret za oslobođenje balkanskih Slovena.

Kada je godina 1876. donela samo slabe uspache, pisao je u članku »Černjajev«: »Ako smo mi Rusi ove godine, pored ostalog uzemireni, pretigli takoder veliku i osetljivu štetu time, što smo izgubili skoro deset milijona, koja smo izdali za našu vojsku, iako sve čemo to rado podneti već iz tog uroka, što su u ovogodišnjem pokretu došli na površinu naši »najbolji ljudi«. To je uspeh, koji se ne da s ničim drugim prispodobiti. O kad bi se glavni evropski narodi složno izjavili, koga da smatramo za »najboljeg čoveka«, zar bi nam takav pogled pružala Evropa i evropsko ljudstvo?«

»O civilizaciju! O Evropu«, piše Dostojevski u članku, u kojem pripoveda o nekoj devetgodišnjoj devojčici, koju su dopremili u Moskvu i koja je padala u nesvest pri spominjanju, kako su bašbozuci (turska neredovita vojska) mučili njenoga oca, »koliko bi ta Evropa trpela na svojim interesima, kad bi Turcima zabranila da trguju kožu s očeve na očigled njihove dece! Ona Evropa — kaže Dostojevski — koja je ukinula ropstvo, proglašila čovečje pravo, koja se bahati sa kulturom i umetnošću, okrenula je ledu milijonima nesrećnika, koji su kršćani i njena braća a pušta ih da gine. Sve to bilo je pobudom, da je Rusija sama navestila Turkoj rati i sa velikim žrtvama došla do pobeđe, koja je balkanskim narodima donela bar delomičnu slobodu, sebi pak ništa osim — nezahvalnosti. Ali ipak je morao i sam Gladston priznati: »Neka se štomudrago reče o drugim po glavljinama ruske istorije, oslobođenje mnogih milijona podjarmenih naroda od surovoga i ponižavajućeg jarma jedna je od najvećih usluga, što ih je bilo stvoreni u svetskoj istoriji, i njeni zahvalni narodi to neće nikada zaboraviti.«

Tako blagodaran narod hoćemo da budemo takoder i mi, zato se u ovim danima sećamo takoder glasnika one ruske požrtvovnosti i nesobičnosti, koja je odlučila sudbinu Balkana. A taj glasnik bio je veliki Dostojevski.

Neće biti bez zanimanja, ako spomenemo, da se je Černjajev vraćao u Rusiju preko Praga, gde mu je češko Sokolstvo htelo da pokloni zlatni štit. Prag je određeno primio balkanskog junaka, ipak Austrija na balkansku oslobođenjačku vojnu nije gledala nesobično i češko joj je oduševljenje bilo veoma neprijetno. Zato je Černjajev morao što pre da ode i Sokoli su mu mogli izručiti zlatni štit kao znak zaštite balkanskih Slovena tek — saskom tlu. Tako je Sokolstvo, koje bi se činilo da nema s Dostojevskim ništa zajedničkog, dizalo i slavilo onaj nesobičan idealizam, koji je Dostojevski proglašio za temeljno geslo Rusije i njenog slovenskog duha.

Gde je Rusija Staljina od Rusije Dostojevskoga! Gde su »besovi« i gde »najbolji ljudi«?

Čestitka Saveza SKJ br. Bjarnatu Krawcu

Povodom sedamdesetgodišnjice brata Bjarnata Krawca, jednoga od najodličnijih pretstavnika lužičko-srpske glazbene umetnosti. I. zam. starešine Saveza brat E. Gangl u ime Sokola kraljevine Jugoslavije, uputio je jubilarcu, koji boravi u Draždaniма, čestitku sledeće sadrzine:

Koristim se prigodom, da Ti o sedamdesetgodišnjici Tvojega rođenja u ime jugoslovenskog Sokolstva iskreno čestitam sa željom, da bi još dugu godinu zdrav i čuo radio na korist svoje naroda, Slovenstva i Sokolstva!

U ime svih Jugoslovena, koji budu no prate život bratskog lužičko-srpskog naroda, primi uz ove čestitke takoder i naše najsrdačnije i bratske pozdrave uz uverenje našeg bratskog poštovanja.

Budi zdrav! — Zdravo!
I. zam. starešine
Gangl.

Diploma naše pobedničke vrste za takmičenja u Luxemburgu

HRVOJE MACANOVIĆ (Zagreb II.):

Sokolska dividenda

* Sokolstvo je mnogima zagonetka. Na međunarodnim gimnastičkim utakmicama i svečanostima imao sam mnogo puta prilike da se uverim, kako nas malo tko shvaća, kako nas krivo tumače i kako nas — i oni upućeni — malo razume.

Jednom sam doživeo ugodno i poučeno iznenadenje. Bilo je to na olimpijskim igrama u Amsterdamu; slušao sam opširno tumačenje jednog francuskog novinara, koji je u novinarskoj loži na dan svečanog otvaranja igara čitavoj grupi izvestiteljima najpoznatijih svetskih listova tumačio, koji su ono »vojnici« u crvenim košuljama i kapama s perom, koji tako deni po zanimanju, ali zato nastaju i velike koristi: svako može biti voda i svako postaje radnik...«

Ovo duhovito tumačenje prekidalo vi ostali brojnim pitanjima.

— »Radnici, vode i učitelji u ovoj organizaciji su dobrovoljci. Dakako — kroz to nastaje nedostatak: to nisu specijalisti, niti su zato određeni po zanimanju, ali zato nastaju i velike koristi: svako može biti voda i svako postaje radnik...«

— »A vrlo je karakteristično da su u tom radu svi jednaci i svi sa istim pravima i dužnostima, bio po jedinac član akademije ili njezin poslužnik...«

U tumačenju francuskog novinara bilo je i mnogo drugih nuzgrednih i manje tačnih stvari. Govorio je i o sredstvima rada i o sletovima. Sve je to on analitički prikazivao i tumačio. Bilo mi je jasno: Francuz je shatio što je naše Sokolstvo i što je sokolski pokret, ali ni on, ni njegovi slušači, nisu to osetili. Ipak, lapidarna definicija i duhovita opažanja koje sam spomenuo vrlo su poučna.

Sokolstvo je pokret čuvanja narodne nezavisnosti i slobode.

Sokolska društva su zadruge (kooperativne) za narodno zdravlje. Rezultat tih zadruga, njihov uspeh je veliki broj radnika, korisnih jedinica naroda i čim veća sposobnost rada. Jer u čestitom radu je izvor svakom dobru.

Dakle: Sokolstvo je sredstvo, moćno i divljeno vredno sredstvo za slobodu i napredak slovenskih naroda

ROSJAVA-FONSIER ♦ DRUŠTVO ZA OSIGURANJE I REOSIGURANJE ♦ BEOGRAD

**SLOVENSKO
SOKOLSTVO**
**† Brat Svatopluk
Osipović Konjiček**

Pred nekoliko dana umro je u Moskvi brat Osipović Konjiček, vredan i marljiv radnik za sokolsku ideju još u predratnoj Rusiji. Kao čovek veoma poduzetnog duha osnovao je lepo poduzeće i izdavao publikacije, koje su šire slovensku i sokolsku misao među ruskim narodom. Njegov svakogodišnji kalendar bio je pravi slovenski glasnik. Radio je u moskovskim slovenskim društvenim od 1908. god. oduševljeno je podupirao novoslovenski pokret, koji je stajao u vezi sa organizacijom ruskog Sokolstva.

Prvoga dana nakon što je buknuo rat, učestvovala je češka kolonija u Moskvi pod njegovim vodstvom manifestacijama pod crveno-belom zastavom. Kada je u Moskvu stigao car molio je Konjiček gradonačelnika, da bi i Česi mogli učestvovati svečanostima i prijemu. Gradonačelnik je to dozvolio i Česi su se svrstali tik pod Kremljem i tako svratili carevu pozornost. Konjiček je nato molio za audijenciju i tom prilikom je češka deputacija od tri člana pod vodstvom Konjičeka izručila caru memorandum, kojim ga je molila za oslobođenje Čehoslovačke Car je na to rekao: "Takođe i vaši mlađi ljudi moraju da se late oružja protiv zajedničkog neprijatelja." Naveče čekali su Česi na izveštaj deputacije: "Braćo, pod oružje za oslobođenje otadžbine!" — povikao je Konjiček i tada se je već prijavilo prvih 70 legionara. Pod vodstvom Konjičeka vodila se je naročito sava daljnja akcija: sakupljanje Čehoslovačaka u "družine", sabirna akcija za potporu legionara, za "Crveni krst", akcija za oslobođenje čeških zarobljenika i drugo. Konjiček sam pri tome je mnogo žrtvovao i tako pripravio teren za organizaciju čehoslovačkih legija. Kasnije pošao je na agitaciju za pobedu češke i slovenske misli u Bugarsku, Srbiju, Grčku, Italiju, Švicarsku Francusku, Englesku i Ameriku i nakon dve godine povratio se je u Moskvu gde je doživeo razočaranje svojih idealova. Imetak mu je propao — služio je u nekoj knjižnici — i smrt ga je spasila od teških patnja.

**Lužički prednjački tečaj
u Radworu**

Pod vodstvom načelnika Lužičko-srpskog Sokolskog Saveza br. Jana Meškanka, održan je u Radworu (Radibor i. Sa.) od 29. do 31. decembra prednjački tečaj, koji je u glavnome bio posvećen uvežbavanju prostih vežba za lužički svesokolski slet ove godine u Radworu. Osim toga predavao se o metodici sokolske telovežbe i lužičko-srpskoj istoriji.

**Sokolske župe
u lužičkom Sokolstvu**

Prema zaključcima prošlogodišnje skupštine Lužičko-srpskog Sokolskog Saveza osnovane su tri župe: istočna, zapadna i severna. Oko osnivanja tih župa vodila se jestoka borba, jer se držalo, da će se time sokolski pokret u srpskoj Lužici postaviti na versku osnovu. Ali kasnije se počalo, da će se baš osnivanjem ovih župa sprečiti dosta jaka propaganda među katoličkim Lužičanima, da se

(Nastavak sa 1. str.)

i nezavisnih slovenskih država, a sokolska društva su čelije i stanice tog ogromnog organizma, čelije u koje ulazi bleda krv Sokolstva: novi članovi i početnici, a izlazi krepka i žarka krv: školovani, snažni i kreponski Sokoli — radnici!

Ova slika je vrlo poučna. I ono sa upoređivanjem sa zadrgom, i ovo sa čelijama tumači ono bitno:

Sokolstvo nije organizacija koja postoji radi sebe, Sokolstvo nije radi Sokolstva.

Sokolski radnik.

Ovo je, teoretski dakako, samo reči. Soko znači radnik, sokolovati znači raditi za narod, pa sve što je sokolsko predstavlja neki rad i neko nastojanje k radu. Sve to teoretski. Praktički u Sokolstvu imamo dve velike grupe: jedna daje — druga prima. To je obična pojava zajednice: presečna vrednost se dobije zbrajanjem svih vrednosti i deljenjem brojem tih vrednosti. Pa i u Sokolstvu imamo one nad prosekom, ti daju, i one pod

osnuje »Oraoc«, što bi značilo smrt lužičko-srpskog naroda.

Prva (zapadna) župa bila je osnovana 14. decembra p. g. u katoličkom delu Lužice pod imenom Sokolska župa Čišinskoga. U ovu župu ušlo je osam društava i to: Khrosčicy, Radwor, Pančicy, Kulow, Wobrow, Njebjelčicy, Ralbicy i Haslow. Za starešinu izabran je br. Filip Jakubaš, učitelj u Njebjelčicama, za potstarešinu br. Fran Natuš, trgovac iz Khrosčica. Osnivanjem ove župe ostranjena su mnoga neprijateljska protiv Sokolstva sa strane lužičko-srpskog katoličkog sveštenstva. Osnivanje ove župe nikako ne znači versko razdvajanje lužičkog Sokolstva, već naprotiv njegovu konsolidaciju. Sokolstvo u srpskoj Lužici stoji čvrsto na obranu Tyrševih idea te neće nikakvog kompromisa sa pojedincima, koji misle, da će svom napuštanju narodu koristiti verskim razdvajanjem i uvađanjem verske borbe. Od odsječnog lužičkog narodnog radnika katoličkog sveštenika, primili smo nedavno pismo, u kojem piše: »Svoje najveće nade polaže u Soko. Znam dobro, da naše studentstvo sa oduševljenjem radi, ali što nam sve to pomaže kad narod ne radi u zajednici s njima? To je bilo i krivo mišljenje svih naših rodoljuba, koji su mnogo pisali i zapisali, ali praktički naroda nisu probudili. Mi trebamo društvo, koja će s odušveljenjem raditi. Zato moraju sokolska društva vaspitavati svoje članstvo u jakoj nacionalnoj svesti, a pojedini članovi vaspitavaće u tom smjeru druge. Tako ćemo dobiti narod čvrste volje i velike ljubavi prema svojoj stvari. Da bi Bog dao! — Tako misli većina lužičkog katoličkog sveštenstva i zato se ne trebamo bojati za sudbinu Sokolstva u srpskoj Lužici.

Druga (istočna) župa osnovana je u Budvištu 1. februara o. g. pod imenom Sokolska župa Lubin. U nju je stupilo devet društava iz evangeličkog dela saske Gornje Lužice i to društva: Budvišin, Bukev, Hrodišće, Khačići, Lichanji, Malešći, Poršicy, Rakojdy i Sowrjevci. Župski starešina je brat Měřin Nowak-Nječornski, akademik, slikar i novinar u Budvištu, potstarešina pak br. Pawł Ljubjenški stolar iz Bukev — I treća — severna — župa biće skoro osnovana. Tako stuna lužičko-srpsko Sokolstvo tom novom organizacijskom podeštem u još intenzivniju sokolsku delatnost.

**Iz čehoslovačkog
Sokolstva**

Sednici pretsedništva ČOS, koja je bila 4. februara o. g., učestvovalo je i br. dr. Josip Scheiner, koji je time posle dužeg vremena opet preuzeo svoje poslove u ČOS. — Izabrana je komisija od tri člana, u koju su ušla braća Schwarz Müller i s. Provažnikova, da prostudiraju mogućnost većeg poseta Sokolstva u Pariz god 1931. prilikom sleta Unije francuskih gimnasta i kolonijalne izložbe. Komisija ima da pretsedništvo ČOS što pre izradi odnosne konkretnе predloge. Izdaće se II. deo "Sokolskog arhiva" uz cenu od 15 Kč. U zbirci sokolskih predavanja biće izdano delo br. dr. Pechlata "Tyrševa telovežba". — Primljena je do znanja zahvala jugoslovenskih emigranta zbog izdanja brošure, koja prikazuje prilike Jugoslavije u Italiji, kao i srdačna zahvala br. dr. Murnika za primljeno priznanje ČOS.

prosekom, ti užimaju. Praktički može se reći, da su oni nad prosekom, da je krepka i žarka krv čelija radnog faktora, to su sokolski radnici. To su oni, koji bledoju krv, slabima, novima i početnicima daju snagu, vrednost i sposobnost rada. To su oni, koji po jedine ispod prosekova vode preko granice, postavljaju nad prosek i na novu dužnost, časnu i značajnu dužnost davanja.

Dakle: Sokolski radnik Sokolstvu daje svoj rad i svoje vrednosti. Sokolski radnik stvara Sokole, dokle nove radnike, koji će njega zameniti i njegovu funkciju nastaviti. I sada imamo ovaj trajni organski proces: slaba i bleda krv (novi član) pristupa čeliji i u dodiru sa zarkom krepkom i crvenom (sokolski radnik) postaje i sama krepka i snažna, pa dočekuje slabu i bledu, zameni onu raniju krepku i sebi stvara zamenu. I sada po ovom primeru dalje: najidealniji stvarčaj bio bi kada bi se ta promena i to potpunjenje dešavalo čim brže, čim potpunije i čim češće. Brže, potpunije i češće. Jer uloga čelije organizma nije da sebi stvara mnoštvo krepke krvi,

već da tu krv daje dalje. Sasvim tako mora biti i u Sokolstvu:

Najveći je uspeh društva kad vrlo brzo, na potpuni način i čim češće odgaja i spremi svoje slabe članove u dobre nad prosekom, i najveći je uspeh sokolskog društva, kad može često da zameni sokolske radnike novim svežim radnicima. Odnosno: najveći je uspeh one čelije, koja organizmu daje najviše vrele i krepke krvi, a najveći je uspeh onog sokolskog društva, koje narodu i državi, velikoj celini i velikoj zajednici daje spremne, krepne i požrtvovne radnike.

Sve ovo nije bez namere napisano. Ne samo strancima i mnogima vrlo blizu, i mnogima među nama. Sokolstvo je zagonetka. U običnoj praksi našeg sokolovanja osećamo često, da baš u temeljnom shvaćanju nešto nije tačno i nije logično. A taj se problem pojavljuje u mnogim oblicima...

Jednom tužio mi se starešina jednog živog i radnog društva u pokrajini ovako:

— »Znaš, najveći mi je briga i stalna zapreka uspešnom radu i na pretku moj prednjački zbor. Uvek, kao neko proklestvo (?) dešava mi se isto. Čim se netko od mlađih pojavi, čim dobijemo par novih, i čim izgleda, da ēu na koncu imati jak i velik prednjački zbor s kojim ēu moći da izvedem divne akademije i javne vežbe, eto, kao da je zapisano — i nestane ti polovica celog zbara. U ovo desetak godina što sam starešina u našem društvu, izgubio sam tako barem pedeset vrednih sokolskih radnika. I evo gledaj, vatrogasno društvo, pevačko društvo, na općini na sudu, kod trgovaca, kod obrtnika, svuda sve sa mimi moji prednji, članovi odbora i sve vredni ljudi, koji bi Sokolu mogli mnogo toga još dati... I ne preostaje mi drugo — uzdahnuo je izdržljivi i požrtvovni starešina — nego da tako nastavim i da svake godine ponovo tražim prednjače i časnike za zbor i upravu društva...«

Sada dobro promislite braćo i pažljivo pročitajte ove reči. Zar ne čujemo to stotinu putar na ne govorimo svi tako, zar to nije najčešći oblik jačakovike i nezadovoljstva?

A morao bi biti razlog najčešćeg zadovoljstva i najljepšeg ponosa!

Jer je taj starešina i to njegovo društvo izvršilo najbitnije i ono osnovno. Što će nam akademije, što će nam sletovi i vežbe, ako nam to ubija osnovnu zadaću: davanja narodu. Starešina o kojem je reč, izvršio je plesmenito i junacički najlepšu zadaću a umesto da je zadovoljan, sretan i posesan on se meni tužio i jadikovao nad — neuspocom!

Jednom za uvek: Sokolstvo je čelija koja daje narodu one nad prosekom, a prima i sposobljuje one pod prosekom. I u brzini te izmene zavisi i porast telesnog, duhovnog i duševnog proseka naroda.

Sokolstvo ne može i ne sme da neprirodnim i neognjem shvaćanjem postane nekakvi lart pour l'art što bi se moglo prevesti: *sokolova* nje radi *sokolovanja* i — ništa dalje!

I zato uspeh Sokolstva nije samo u broju onih, koji su sada u Sokolstvu. Pravi uspeh Sokolstva je broj onih sposobnih, pravednih i radnih, koje je Sokolstvo dalo narodu. A sadašnji broj društava i članstva samo je kapacitet Sokolstva, odaje mogućnost primanja, a po njoj i mogućnost davanja. Iako u našim redovima ne vidimo mnogo nekakvu radinu krepku i marljive braće ako mnogo njih više nije u našim redovima, to ne znači da je sokolovanje jalov posao i da je Sokolstvo oslabljeno i preživljeno. To je samo dokaz, da je naše poduzeće već toliko jako, da daje narodu dividende, i da te dividende narodu vrlo dobro dolaze, kad sve to više i sve to slabiji ulagaju pristupaju nama i ulazu u svoj slabi rad, da postignu i oni svoju dividendu: bolju i veću radnu sposobnost!

Pozdravi Savezu SKJ

Jagodina. Zaključivanjem desetogodišnjeg rada sa prve svoje u novoj eri skupština Jagodina pozdravlja te bratski i moli da budeš tumač toplih i sasirenih želja za dug život i uspešan rad Nj. Vel. Kralja Aleksandra i starešine Sokola kraljevića Petra u ostvarenju kraljevičkih i sokolskih idea za dnu mladu našu Jugoslaviju. Živeći! Zdravo! Starešina Vučković.

Stari Banovci. Sokolsko društvo Stari Banovci na Dunavu prigodom godišnje skupštine šalje svoje sokolske pozdrave bratskom Savezu izjavljajući svoju spremnost na sve žrtve za užvišene ideale Sokolstva. Staršina Mudić Nikola.

Babušnec. Gradani varošice Babušnec sakupljeni danas radi osnivanja Sokolskog društva i zadajeni župljivo prema svom starešini, Češu.

Ziveo prvi Soko Njegovo Visočansko prestolonaslednik Petar! Starešina A tanasijević.

Sokolska skijaška takmičenja u Kranju

Dne 15. o. m. održala su se kod

Kranja sokolska skijaška takmičenja, koja je priredila Sokolska župa Kranj, pod pokroviteljstvom I. zam. starešine Saveza brata E. Gangla. Ova takmičenja pokazala su, kako je skijašto u Sokolstvu uhvatilo dubokog korena i kako je ono, kao deo sokolskog telesnog uzgoja, pod najboljim uslovima, da se baš u Sokolstvu razvije do jednog upravo odličnog i za-

kog otseka br. Ravhekar proglašio sledeće rezultate takmičenja:

Patrule danova stigli su na cilj: I. Sokolskog društva Gorje, u vreme od 1:18:18; II. Sokolskog društva Jesenice, 1:21:40; III. Sokolskog društva Dobrava, 1:23:20; zatim Mojsstrana, st. br. 9, 1:25:25; Mojsstrana, st. br. 32, 1:29:0; Tržič, 1:31:40; Bohinj, 1:31:44; Javornik, st. br. 2, 1:31:55; Gorenja vas,

Start naraštajaca.

1:32:38; Javornik, st. br. 16, 1:32:40. — Od 33 patrule stiglo ih je na cilj 25, istupilo iz takmičenja i spornih 8.

Članice: I. Klančnik Slavka (Mojsstrana), 20:45; II. Tomažič Angela (Bohinj), 22:23; III. Klančnik Elica (Mojsstrana), 22:26.

Skok braća Zasingera (25 m)

Naraštajci: I. Tratnik Franz (Jesenice), 15:0; II. Novak Albin (Bohinj), 15:04; III. Bručan Vlad. (Kranj), 15:06.

Naraštajke: I. Ažman Zd. (Tržič), 20:30; II. Pavlič Silva (Kranj); 23:00; III. Kump Hilda (Kranj), 24:30.

Skijaški skokovi: I. Zasinger Stan (Jesenice), najdalji skok 25 m, 109 točaka; II. ing. Janko Janaš (Bled), 23 m, 108:8 toč.; III. Oman Slavko (Javornik), 19 m, 100:6 toč.

Za ovima su nastupili sa propagandnim skokovima Norvežanin Sigismund Gotormsen, Zupan i Golob. Gotormsen postigao je na skakalištu, koje je građeno za skokove do 25 m dužine, najdalji skok od 28 m.

Pobedničkoj patruli predan je prelazni dar statua brončanog skijaša, a pobedniku u skoku brončana statua

rezultate. Letovalo je 110 lica. Sa letovanja priređivani su izleti u Split, Solin, Vrbosku, Jelsu, Podgoru, Sv. Juraj, Dubrovnik i Sarajevo.

Skupština je sve izveštaje jednoglasno primila i dala razrešnicu upravi.

Posebno toga prešlo se na pitanje gradnje Sokolskog doma u Zemunu. Pitanje gradnje Sokolskog doma pokrenuto je 1927. god. i tada je osnovan fond od 10.000 Din. Zahvaljujući susretljivosti gradskog načelnstva, društvo je uživalo gostoprimgstvo u osnovnoj školi "Kraljević Tomislava", t. j. u školskoj vežbaonici. Usled naglog razvijanja društva i povećanjem broja članstva, društvo su potrebne veće prostorije, u kojima bi se razvijao pravi sokolski život i u onom obimu, u kome je predviđen. Od strane gradskog načelnstva možemo očekivati punu pomoć u svakom pogledu.

Skupština je dala ovlaštenje upravi društva, da u tom pravcu učini sve prethodne pripreme, da samo ili u zajednici sa ostalim kulturnim, prosvetnim i humanim društvinama podigne Sokolski odn. Kulturni društveni dom u Zemunu.

Kao prvi dobrotyori doma javili su braća Đorđe Josifović, najstariji Soko po godinama i delegat župe brat Inž. M. Smiljanić sa 1000 Din.

Na predlog brata D. Živkovića izabrana je uprava, koja će se dostačiti župi na odobrenje odn. imenovanje, i to: starešina Branko Živković, direktor gimnazije; zamenik Lujo vižet Lovrić, invalid pukovnik; tajnik Jovo Stanković, grad. činovnik; prosvetar Grga Brđeljević, profesor; načelnik Slavko Poljšak, nastavnik; načelnica Danica Poljšak, nastavnica. Članovi uprave: dr. Đorđe Čučković, lekar; Nikola Sokolović, sudija; Lazar Boškalić, bank. čin.; Dušan Živković, dipl. pravnik; Franjo Kapic, pukovnik; Josip Bogner, kand. teh.; inž. Vojislav Pajić; Radoje Marković, kand. med.; i Vlada Pleštić, profesor.

U ime uprave zahvalio se na daštom ponovnom poverenju br. starešina i moli članstvo za saradnju, kako bi zajedničkim pregnućem postigli bolje i veće uspehe u budućnosti. Zahvalio se ujedno bratu Josipu Bogneru, bivšem dugogodišnjem načelniku društva, koji je sa uspehom vodio tehnički rad društva, umeo da ulije članstvu sokolsku svest, žrtvovanje lične interese i pred slet obilazio kao savzni prednjak društva i župe, spremaajući ih za veliko delo sleta. Rastanak brata Bognera sa tehničkim radom u svojim saradnicima popraćen je sa mnogo iskreñih oproštajnih reči i izrazima priznanja i zahvalnosti u imu uprave i članstva, od strane br. Vojislava Pajića i Vladimira Poljanškog, starešine ruskog otseka.

Br. Bogner izjavio je, da će se čim sredi lične prilike opet vratiti intenzivnom sokolskom radu.

U eventualijama br. Dušan Živković izložio je opšte prilike Sokolstva. Zamera što se na nedavnoj izložbi Centralnog Presbiroa Sokolstvo tretira istom od 5. decembra 1929. g. Traži, da Savez poduzme korake, da se u ovakvim prilikama Sokolstvu u Jugoslaviji prizna istorija i tradicija, koju ima. Daљe zamera, što se osnivaju društva po uputama vlasti i u onim mestima, gde nema tko da ih vodi. Nova društva treba da osnivaju stari Sokoli, i postojeća društva treba ojačavati. Povlastice na železnicama su male. Dok sokolska društva uživaju 50% popusta od redovne tarife, skoro svim društvima prilikom skupština i kongresa odobrava se 75%, a nekim i besplatno. Povlastice članovima sokolskih društava kod služenja u stalnom kadru treba da se zgodnije modificiraju, kako bi od njih bilo stvarne koriste za Sokolstvo.

Brat starešina odgovorio je na primedbe i objasnio, da je u svim konkretnim slučajevima Savez poduzeo potrebne korake.

Pre svršetka skupštine uzeo je reč delegat župe br. Smiljanić. Veli da izveštaj funkcionera pokazuju, koliko je rad društva bio obilan i uspešan i da samo ovakvim radom društvo može da se ubroji u prave članove velike sokolske porodice. — D. Ž.

Župa Maribor

OBJAVI!

Glavna godišnja skupština Sokolske župe Maribor neće se održati kako je to bilo objavljeno u nedelju dne 22. o. m., nego u nedelju dne 1. marta, da bi na taj način mogao prisustvovati i delegat bratskog Saveza. Neka stoga bratska društva podnesu svoje posebne predloge za skupštinu najdaje do 24. o. m. pismeno na upravu župe, kako također i sve zahtevane izveštaje. Zdravo!

Uprava Sokolske župe Maribor.

Župa Zagreb

SOKOLSKO DRUŠTVO IVANIĆ GRAD.

Sokolsko društvo Ivanić Grad održalo je 6. januara o. g. svoju I. glavnu skupštinu u dvorani Gradanskog doma.

U prisustvu 60 članova otvorio je skupštinu starešina brat Vladimir Rušetić koji je usled prehlade predao predsedništvo najstarijem članu bratu Josipu Kelšinu. Prezetsatelj brat Kelšin pozdravljajući prisutne održao je lep govor o sokolskoj misli. Naslovao je Nj. Vel. Kralju Aleksandru i Nj. Vis. prestolonasledniku Petru, kao starešini moćnog Sokola kraljevine Jugoslavije. Burni trokratni Zdravovo zaorao je dvoranom.

Nakon pročitane poslanice Saveza, skupština primila je predlog, da braća Andrija Derifaj i Ivan Kohort Placek overe zapisnik glavne skupštine.

Zatim je tajnik brat Ivo Čorak podneo izveštaj o društvenom radu počevši od konstituirajuće skupštine 14. IX. 1930., pa do danas. Iz njegova izveštaja vidi se, da je Soko najaktivnije društvo u našem gradiću. Društvo broji 120 članova, od toga 22 vežbača, 17 članica i 70 dece. Održano je 18 odborskih sednica a u izveštaju naročito je podvučena uspela proslava 1. decembra. Izveštaj blagajnika brata Josipa Kelšina pokazuje, da se društvo nalazi u dosta slabim finansijskim prilikama, obzirom na veliku najamninu, koju društvo mesečno plaća za dvoranu Gradanskog doma. Brat Franjo Mihun podneo je reviziju izveštaj i predložio razrešnicu bratu blagajniku.

Iz izveštaja prosvetara, brata Ede Babiča, vidi se, da je održano 8 predavanja i to brat Babić o koruskom plebiscitu, brat dr. Krnjević o gradnji covečeg teča i tuberkulozi, brat Kelšin prigodom sokolskog zaveta, povodom rođendana Nj. Vel. kralja Aleksandra i prigodom nikolinjske večeri brat Vučetić o Čehoslovacima i brat Najman o značenju 1. dec. i Sokolstva. Dalje pokazuje stanje sokolske štampe. Društvo prima "Sokolski Glasnik" u 22 primerka, "Mali Istrani" 22 primerka, "Sokolič" 2 primerka i "Nasuš Radost" 2 primerka. Osim toga rasporešano je 20 primeraka svečanog broja "Sokolskog Glasnika" od 1. decembra.

Društveni načelnik brat Mr. Ante Hrenčević daje pregled svih vežbačih kategorija, koje izgledaju ovako: 22 vežbača, 35 muške dece, 3 naraštajca i 3 naraštajke. Ukupno vežbača 95. Iznaša stanje glede vežbačica i potrebu da ova kategorija nastavi prekinuti rad. Ukratko skicira program vežbanja za iduću godinu.

Orudar brat Zlatko Najman izveštava o društvenom inventaru, koji se sastoji od preče, ruča, karika, bine i tribina za javnu vežbu i sl.

Pošto su svi izveštaji primljeni na znanje, prešlo se na daljnju tačku dnevnog reda: budžet za godinu 1931. Sa živom diskusijom i svačaćem skupština je primila predloženi budžet, koji iznosi Din 13.360.

Posebno manje značajnijih rešavanja skupština je izabrala društveni sud časti u koji su ušli braća Andrija Derifaj st. Jakov Steher, Tomislav Barešić, Milan Kroupa i Stjepan Barlić, a kao zamenici braća Marko Miljan, Vlado Sattler i Pavao Kezle. Izbor društvene uprave nije izvršen, pošto dosadašnja uprava ima mandat još nekoliko meseca. (Kakav mandat?) Upravna godina računa se od 1. januara do 31. decembra. Redovna glavna skupština društva, koja se prema propisima redovito održava u prvoj polovici meseca januara, pored ostalog ima da župi predloži i novu upravu, odnosno da se potvrdi stara. — Ima li društvo knjigu "Organizacija Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije"? Uredništvo.

Na koncu je brat Josip Kešin progovorio o potrebi sistematskog sokolskog rada, istaknuvši dužnost članova sokolske organizacije. Govoreći o mesnim prilikama, naročito je pozvao omladinu, da se vrsta u sokolske redove i da aktivno sudeluje u sokolskom radu. Uz klicanje Nj. Vel. kralju Aleksandru i starešini Sokola kralj Jugoslavije Nj. Vis. prestolonasledniku Petru, brat presedatelj zaključio je skupštinu. ZL. N.

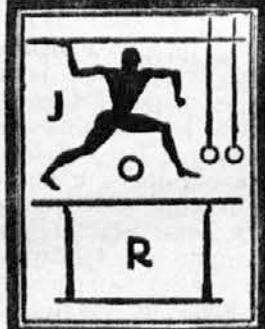
U narednom proširenom broju našega lista donećemo preostale izveštaje iz župa i društava, koje smo do sada radi ograničenosti prostora morali izostaviti. Braću novinare pak molimo, da nam šalju kratke, ali jezgrovine, stvarne i aktuelne izveštaje. Zapisnici se ne objavljuju.

UREDNIŠTVO.

Tvorница gimnastičkih i sportskih sprava

J. ORAŽEM

Dobavljač Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije

RIBNICA (Dolenjsko)

Isražuje sve sokolske vežbačne sprave, opreme čitavim dрушtevima i školskih vežbaonica, sportske potrepštine za laku atletiku, sprave za letnu vežbačnicu, kupačišta i bašne, štuljanku, sprave za dečju itd. Izrade savršena i elegantna, posluživa načoloidište, cene najumerenije. — Ilustrirani senci besplatno.

OSNOVANA 1881. GODINE

Гранд Хотел „Петроград“

преко пута
железничке станице

БЕОГРАД

Priporoča se najstarija slovenska plesarska, ličarska, sobo- in črkoslikarska delavnica
IVAN BRICELJ
LJUBLJANA, Dunajska cesta 16
Sirokovna izvršitev televadnega orodja. Delo solidno, cene zmerne

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

LJUBLJANA, PREŠERNOVA ULICA ST. 3
je največja regulativna hranilnica v Jugoslaviji.

Ima vlog nad 430,000.000 Din.

Za vse vloge jamči ljubljanska mestna občina z vsem svojim premoženjem in z davčno močjo.

Vloge se uprejajo na knjižice in na tečaji način. Naložbe proti odgovoru se obrestujejo po dogovoru kar na jednokratno.

Posojila se dovojujejo na poslovita, menične in vrednostne papirje in na jasneje.

Za male trgovce in obrtnike obstaja pri hranilnici kreditno društvo, za pupilne naložbe pa sodni depozitni oddelek. — Za varčevanje mladine izdaja domače brandlike, za posiljanje denarja po pošti po svoje položnice.

Telefon št 2016 in 2616. Pošt. ček. račun št. 10.533.

Uradne ure za stranke so od 8. do 12.30.

SOKOLSKE STRUNJAČE ZA GOMBANJE OD KOKOSA

jesu najbolje, trajne, elastične i nesključi.

KOKOSOVI ČILIMI za hodnik i druge prostorije.
OTIRACI za noge od kokosa trajni, praktični i jeftini.

Proizvoda:
TKAONICA KOKOSA, SARAJEVO

DOBIJE SE U SVAKOJ BOLJOJ RADNJI!

Tko oglašuje,
taj napreduje!

»IZVOR«

veletrgovina galanterijske, nahrberške i kratke robe

SUŠAK

SETALIŠTE KRALJA PETRA

produljena Zvonimirova ul. 92

Svaki Sokol treba da ima

Sokolijadu

odličnu zbirku sokolskih i rođoljubivih pesama sa slikama za deklamovanje i pevanje radi poštovanja sokolskog-vitezskog duha od brata dr. Vojislava V. Račića, Beograd, Kraljevo, Natalije ul. 14. Poštansko-čekovni broj 50.788. — Cena 20 dinara. — Preporučena i od "Sokolskog Glasnika" br. 20. od 1930. godine.

KLIŠEJE

vseh vrst po

fotografijah

ali rišbah

izvršuje

najsolidnejše

klišarna

ST-DEU

LJUBLJANA

DALMATINOV A 13

Povodom desetogodišnjice smrti (1921 — 11. III. — 1931)

braća dr. Ivana Oražena, prvog staroste ujedinjenog jugoslovenskog Sokolstva,

izljeće početkom marta o. g. u našoj nakladi

4. sveska "Sokolske knjižnice", komad po 3 Din

Porudžbe primamo već sada, dovoljno dopisnicom!

U pripremi za iduće brojeve "Sokolske knjižnice" su: Jan Pelikan, Dr. Miroslav Tyrš; Jan Kren, Cilj sokolski teženj; Dr. Miroslav Tyrš, Sokolska gesla; Jakob Jesih, Jindřich Fügner; Rudolf Horvat, Sokolstvo i alkoholizam; Fran Mačus, Igre za utakmice. — Svaka sveska po 3 Din.

JUGOSLOVENSKA SOKOLSKA MATICA
LJUBLJANA, NARODNI DOM / TELEFON BR. 25-43
Račun poštanske štedionice br. 13.831